

Ventilation och luftkvalitet – tillsyn enligt miljöbalken

9 september 2025

På denna kurs deltar du digitalt på distans

UR KURSENS INNEHÅLL

- Grunder i ventilation i bostäder och lokaler – hur fungerar ventilationssystem som ger en god luftkvalitet?
- Innemiljöutredning – hur mäter man luftkvalitet och gör en bedömning av ventilationssystemets funktion?
- Luftflöden och OVK-protokoll – hur tolka protokollen?
- Samspel och ansvarsgränser mellan miljöbalkens och plan- och bygglagens krav på ventilation i bostäder och offentliga lokaler?
- Ventilation och luftkvalitet vid tillsyn enligt miljöbalken – hur gör vi bedömningar och driver ett ärende vidare? Vilka verktyg har vi i tillsynsarbetet?
- Tillsyn på innemiljö och ventilation i skola och förskola – hur bedömer vi luftkvalitet i praktiken?
- Klagomål på ventilation och innemiljö i bostäder – hur gör vi en helhetsbedömning och när ska vi ställa krav på vidare utredningar?

KURSLEDARE

Åke Möhring

*konsult inom ventilation, energi och inneklimat,
samt aktiv i SWESIAQ:s styrelse*

Annika Johnsson

miljö- och hälsoskyddsinspektör, Växjö kommun

Ventilation och luftkvalitet – tillsyn enligt miljöbalken

9 september 2025

På denna kurs deltar du digitalt på distans

Under denna kurs fördjupar du din kunskap kring hur du arbetar med frågor som rör luftkvalitet och ventilation i bostäder och lokaler för allmänna ändamål, vid tillsyn enligt miljöbalken. Efter kursen ska du med ökad säkerhet kunna göra en helhetsbedömning av byggnadens eller lokalens förutsättningar för att skapa en god luftkvalitet, i vilka situationer vidare inomhusutredning behöver genomföras samt hur du ställer rätt krav på verksamhetsutövaren så att brister kan åtgärdas.

Att göra en helhetsbedömning av inomhusmiljön och ventilation i bostäder och allmänna lokaler vid tillsyn enligt miljöbalken är både svårt och komplext. Hur fungerar ventilationssystem i en bostad eller lokal som ger en god luftkvalitet? Hur mäter man luftkvalitet och gör en bedömning av ventilationssystemets funktion? Hur tolkar du ett OVK-protokoll? Hur kan du göra en helhetsbedömning av ventilation och luftkvalitet och driva ärendet vidare så att brister kan åtgärdas? Vilka verktyg har vi i tillsynsarbetet?

Under denna kurs fördjupar vi oss bland annat kring dessa frågor. Du ökar din kunskap om hur olika typer av ventilationssystem fungerar, hur du kan göra en helhetsbedömning av ventilation och luftkvalitet i både bostäder och lokaler för allmänna ändamål, så som skolor och förskolor. Du får lära dig mer om vilka typer av undersökningar som är lämpliga att genomföra vid bristfällig ventilation och luftkvalitet.

Vi kommer även att lyfta hur samspelet och ansvarsgränserna mellan miljöbalkens och plan- och bygglagens krav på ventilation i bostäder och offentliga lokaler ser ut.

Dessutom tar du del av hur man praktiskt arbetar med ärenden som rör ventilation och luftkvalitet i Växjö kommun, både vad gäller bostäder och offentliga lokaler. Du lär dig mer om hur du kan arbeta i det praktiska tillsynsarbetet – vid planerad tillsyn så väl som vid klagomålsärenden – så att brister snabbt kan åtgärdas och en hälsosam inomhusmiljö säkerställas.

Varmt välkommen till kursen!

Malin Ek Lara

Kursansvarig, Studia

SAGT OM KURSEN AV TIDIGARE DELTAGARE:

"Informativ, lärorik"

"Bra föreläsare som förklarade på ett bra och enkelt sätt med bra ppt:er."

"Bra och tydlig genomgång"

"Bra med konkreta förslag på utformning av inspektionsrapport och förelägganden."

Målgrupp

Kursen vänder sig till dig som arbetar som miljö- och hälsoskyddsinspektör på landets kommuner. Även andra som arbetar med frågor som rör ventilation och luftkvalitet, till exempel fastighetsansvariga för inomhusmiljön, och som är intresserade av att fördjupa sina kunskaper kring tillsynsarbetet är välkomna till kursen.

Studia

www.studia.se

Kursprogram:

Från 08.00 **Digital registrering**

09.00 **Studia inleder kursen**

09.10 **Innemiljö i bostäder och offentliga lokaler där man vistas mer än tillfälligt – vad är en god luftkvalitet?**

- Vad är god luftkvalitet i bostäder och offentliga lokaler?
- Vilka kan orsakerna vara till varför man upplever dålig luft?
- Nya krav kring ventilation och luftkvalitet från FHM, Boverket och Arbetsmiljöverket – vad är på gång?

Grunder i ventilation i bostäder och lokaler – hur fungerar ventilationsystem som ger en god luftkvalitet?

- Vad är syftet med ventilation och ventilationssystem i bostäder och lokaler?
- Vilka olika typer av ventilationssystem finns idag och hur fungerar de?
 - Självdrag, frånluft, från- och tilluft samt återvinning av luft/värme
- Behovsstyrda ventilationssystem ger energibesparing, men hur fungerar de i praktiken?
- Hur fungerar olika don typer och hur ska de vara placerade? Hur ska donen sitta i förhållande till varandra för att fungera bra?
- Hur kan man justera ventilationen och öka luftflödet vid behov? Till exempel i skola/förskola där det är många barn i varje rum.
- Hur får man bort partiklar ur luften, till exempel damm och allergener, med hjälp av ett ventilationssystem?
- Hur minimerar man fuktskador med hjälp av ventilation?

Samspel och ansvarsgränser mellan miljöbalkens och plan- och bygglagens krav på ventilation i bostäder och offentliga lokaler?

- Lagstiftningen som styr frågorna om ventilation och luftkvalitet – en översikt
- Vem ansvarar för ventilation och ventilationssystem – fastighetsägare eller verksamhetsutövare?
- Samspelet mellan miljöbalkens och plan- och bygglagens krav på ventilation – vem ska ställa krav på ventilation vid problem? Var går gränsen för miljönämndens ansvar och när går ansvaret över på byggnadsnämnden?
- Vem ansvarar för att fortsätta utredningen vid större problem med ventilationen som upptäcks vid tillsyn?
- Hur kan man samarbeta vid tillsyn enligt både miljöbalken och plan- och bygglagen – ta del av goda exempel

Åke Möhring

12.00 **Lunch**

13.00 Ventilation och luftkvalitet i bostäder och offentliga lokaler – vilka verktyg har vi i tillsyn enligt miljöbalken?

- Miljöbalken och miljömål som grund för arbetet med hälsoskydd och frågorna om luftkvalitet
- Folkhälsomyndighetens allmänna råd om ventilation – hur ska de tillämpas i tillsynsarbetet?
- Folkhälsomyndighetens allmänna råd om koldioxidhalt – hur tillämpa i praktiken?
- Egenkontrollrutiner för ventilation – hur följer vi upp i tillsynsarbetet?
- Annan vägledning som kan vara till hjälp från Boverket, Arbetsmiljöverket och Upphandlingsmyndigheten

Annika Johnsson

13.50 **Kort paus**

Studia

www.studia.se

Kursprogram:

14.00 Innemiljöutredning – hur mäter man luftkvalitet och gör en bedömning av ventilations-systemets funktion?

- Vilka metoder finns för att mäta luftflöden/luftkvalitet? Vilka är tillförlitliga?
- Hur kan man kontrollera luftflödet och ventilationseffektivitet?
- Hur bedömer man en luftkvalitetsmätning vid tillsyn?
- Mätutrustning och mätning av luftkvalitet – vilka mätningar ska en miljöinspektör kunna göra?
- Vilka mätningar ska vi lämna vidare till en konsult? Vad ska man kräva för svarsuppgifter?
- Ventilationsutredningar – vad ska finnas med i en rapport?

Luftflöden och OVK-protokoll – hur tolkar man protokollen?

- Vad kan man läsa ut ur en ventilationsritning?
- Hur läser man och tolkar ett luftflödesprotokoll?
- Hur tolkar man resultat gällande luftflöden i bostäder?
- Vad är en OVK? Vad ingår och vad ingår inte i en OVK?
- När OVK är godkända – hur vet vi om inneklimatet är acceptabelt?
- Inte godkänd OVK – hur lång tid har de på sig för att åtgärda problemen?

Bedömning av ventilationssystemets funktion – vilka är de vanligaste felen?

- Vad ska vi vara uppmärksamma på vid tillsyn? Några olika praktiska exempel
 - Bostäder
 - Skola/förskola
 - Andra offentliga lokaler; till exempel idrottsanläggningar, samlingslokaler och gym
- Bostäder med självdrag eller förstärkta självdrag – hur kan vi bedöma luftflöden när det inte går att göra mätningar?

Åke Möhring

15.00 Eftermiddagsfika

15.20 Ventilation och luftkvalitet vid tillsyn enligt miljöbalken – hur gör vi bedömningar och driver ett ärende vidare?

Under detta pass lyfter vi olika praktiska exempel på vanliga situationer då ventilation är ett problem för människors hälsa, i både bostäder och offentliga lokaler såsom skolor och förskolor. Vi ser hur man kan arbeta med olika verktyg för att kunna göra en bedömning och driva ärendet vidare.

Tillsyn på luftkvalitet och ventilation i skola och förskola – hur bedömer vi luftkvalitet i praktiken?

- Hur handlägger vi ett ärende om anmälan av skola/förskola och gör en bedömning av hur ventilationen kommer att fungera?
- Hur bedriver vi planerad tillsyn enligt miljöbalken på ventilation och luftkvalitet?
- Verksamhetens egenkontroll – vilket krav kan vi ställa kring kontroll av ventilation och luftkvalitet?
- OVK-protokollet – hur använder vi dessa i tillsynsarbetet?
- Personbelastningskarta – hur tolkar vi informationen?
- Förfrågan och föreläggande om bristfällig ventilation – vilket underlag behöver vi ha för att kunna skriva ett föreläggande som håller för överklagande?
- Rapporter från ventilationsutredningar – vilka krav kan vi ställa på innehållet?
- Behovsstyrda ventilationssystem – hur kan man göra en bedömning av dessa system vid tillsyn?
- Hur utreder vi ett klagomålsärende gällande ventilation och luftkvalitet i skolan?

Klagomål på ventilation och luftkvalitet i bostäder – hur gör vi en helhetsbedömning och när ska vi ställa krav på vidare utredningar?

- Hur gör man en helhetsbedömning av luftkvalitet vid tillsynsbesöket? Vad ska vi kontrollera? Hur vet vi att det finns en grund i klagomålet?
- Klagomålsärenden – vilken mätutrustning kan man ha med?
- När kan det vara värt att ställa krav kring att förbättra luftkvaliteten? Vilka krav ska vi ställa på vidare utredningar?

Annika Johnsson

16.30 Kursen avslutas

Kursledare

Åke Möhring, konsult inom ventilation, energi och inneklimat, samt aktiv i **SWESIAQ:s** styrelse

Åke har arbetat som konsult inom ventilation, energi och inneklimat under hela sitt yrkesliv, och har nu 40 års erfarenhet inom detta område. Arbetet innefattar att vara OVK-utförare, ventilationskonstruktör samt att genomföra inneklimatutredningar. Han har även arbetat 10 år som byggnadsinspektör och var då ansvarig för att sätta i gång den kommunala OVK-hanteringen. Detta innebär ett stort samarbete med miljöinspektörerna, genom att till exempel ge stöd att förstå OVK-protokoll samt hur man kan skriva ett föreläggande som ger bättre slutresultat. Åke är även styrelseledamot i SWESIAQ, en svensk förening för alla med intresse för en hälsosam innemiljö, vars uppdrag är att förmedla och sprida tvärvetenskapliga kunskaper där teori och praktik förenas. I uppdraget som styrelseledamot arbetar han just nu med att ta fram vägledningsdokument för självdrag och övrig ventilation. Åke har även medverkat i att svara på ett flertal remisser åt Boverket.

Annika Johnsson, miljö- och hälsoskyddsinspektör, Samhällsbyggnadsförvaltningen, **Växjö kommun**

Annika arbetar med miljö- och hälsoskyddstillsyn i Växjö kommun. Hon har lång erfarenhet av detta arbete, då hon i snart 40 år har arbetat med så väl det dagliga tillsynsarbetet som med kommunens strategiska arbete med till exempel detaljplaner, klimatanpassningsplan och miljömålsarbete. De senaste 15 åren har hon arbetat främst med hälsoskyddsfrågor. Intresset för vår inomhusmiljö har alltid funnits, eftersom en god luftkvalitet har stor betydelse för vår hälsa då vi tillbringar huvuddelen av våra liv inomhus. Annika har även haft informationsmöten med OVK-kontrollanter eftersom vi har mycket att lära av varandra. Tillsyn av ventilation och luftkvalitet är något vi arbetar med i all vår tillsyn på offentliga lokaler och hygieniska verksamheter men främst i samband med tillsyn på bostäder, skolor, idrotts- och samlingslokaler, särskilda boenden och bassängbad. Under föreläsningen delar Annika med sig av många praktiska råd och tips inför både planerad tillsyn samt hantering av klagomålsärenden som gäller ventilation och luftkvalitet.

Ventilation och luftkvalitet – tillsyn enligt miljöbalken

DATUM

9 september 2025

PLATS

Digitalt på distans via Zoom.

PRIS

Digitalt deltagande: 7 590 kronor exklusive moms. Priset gäller deltagande för en person. I priset ingår kursens dokumentation i digitalt format.

Sändningen kommer inte att spelas in och får inte heller spelas in av deltagarna.

För våra avbokningsregler, allmänna villkor och integritetspolicy se www.studia.se.

BOKA DIN PLATS

 www.studia.se

 08-650 09 29

 bokning@studia.se

 Studia AB
Box 550
101 30 Stockholm

Studia AB
Box 550
101 30 Stockholm

Telefon: 08-650 09 29
E-post: info@studia.se
Hemsida: www.studia.se

Avsändare och returadress: Studia AB, Box 550, 101 30 Stockholm

Studia

www.studia.se